

Homolka na Bečovsku s majestátními čedičovými sloupy uspořádanými do tvaru trychtýře. Foto Přemysl Tájek.

Sopky jako ostrovy ve Slavkovském lese

Jan Matějů

Jako obrovské pupínky na tváři zdejší krajiny jsou rozestety sopečné vrchy v oblasti Slavkovského lesa – třetihorní, tedy z pohledu geologie mladé, lávové vrcholy vystupující nad ohlazenou krajinu prastarých amfibolitů, hadců, krystalických břidlic a žul. Nejvíce jich najdeme na východě v blízkém sousedství Doupovských hor – Vítkův a Uhelný vrch, Hůrka, Lysina nebo Chloumecký kopec, odkud mladší sopečná aktivita vyznívala směrem na západ. Ve střední části je jich jen pár – Homolka u Bečova nebo Buková u Bošřan.

A na západě? Nejvyšší vrchol Tepelské vrchoviny – deset milionů let stará Podhora. Podobně jako u slavné Komorní hůrky, jde o zbytek samostatného vulkánu se strombolským typem erupcí. Podhorní vrch se sopkami na Chebsku spojuje také návštěva básníka a přírodovědce Johanna Wolfganga Goetha. Sám prý však na Podhoru nevystoupil. Údajně pouze při cestě z Teplé do Mariánských Lázní nechal zastavit kočár a poslal svého pobočníka pro vzorky hornin. A stejně jako u Železné hůrky se

i v blízkosti Podhory, na půl cesty do Rájova, nachází nenápadné zbytky maarového kráteru.

Není to ale jen výbušná minulost, čím jsou zajímavé. Mnohé zdejší sopky na svých úpatích před erozí uchránily třetihorní sedimenty: starosedelské pískovce, nebo dokonce hnědouhelné sloje. Mají tedy také hodnotu paleontologickou a ekonomickou, obzvláště uvažujeme-li zdroj kvalitního kamene. Větší či menší lom se zakoušl snad do každé z nich a těžbě kamene vděčíme za jejich bližší poznání i za odhalení dnešní přírodní památky Čedičové varhany u Hlinek.

Výlevy čedičových hornin můžeme však vnímat také jako ostrovy. Ostrovy na nichž najdeme některé střípky náročnější hájové flóry typické pro sousední Doupovské hory. Živinami bohaté půdy vzniklé zvětráváním sopečných hornin umožňují výskyt například keřů zimolezu černého a pýřitého, rybízu alpského nebo lýkovce jedovatého, z bylin třeba samorostlíku klasnatého, lilie zlatohlavé a dymnivky bobovité. ■